

ikke bør gøre sig alt for høje Forestillinger om, hvad disse udmærkede Grunde kunne bruges til — det er udmærkede Grunde der i Bredgade —, men at man maa belave sig paa at faa noget ud af dette Aktiv i Forhold til de overordentlig store Udgifter, Staten i Virkeligheden har af Rigshospitalet og faar ved at drive det.

I øvrigt har Staten til Udlaan Stats-Laanefonden, og om den vil jeg til Slutning sige nogle Ord. Stats-Laanefonden blev i sin Tid stiftet med en Formue af 30 Mill. Kr. Deraf var der i Udlaan allerede noget over 17 Mill. Kr., Resten skulde saa være i Effekter, og disse kom, som alle ærede Medlemmer ville erindre, i Virkeligheden fra Statsanstalten for Livsforsikring. Nu er det interessant at se, hvorledes Stats-Laanefonden vil være stillet, efterhaanden som der bliver lagt overordentlig stort Beslag paa dens Midler. Der er jo en Række Love, som forudsatte, at Stats-Laanefonden skal yde Bidrag til forskellige Foranstaltninger. Der er først og fremmest Loven om Husmandsbrug, der er Fiskerilaan, der er Hedelaan, Byggelaan, Udstykningslaan, Industrilaan — jeg tror ikke, der er flere. Men dernæst øver Stats-Laanefonden en Virksomhed ved ifølge forskellige Love at yde Laan til humane og sociale Formaal af forskellig Art. Hvis man nu gør op, hvorledes det vil stille sig fra 1910—11 med de Love, vi i Øjeblikket have, altsaa de Udgifter, man ganske sikkert kan regne med, vil Stats-Laanefonden ved Udløbet af næste Finansaar, den 31. Marts 1911, have en Formue af 37½ Mill. Kr. Formuen er altsaa stegen, idet der er kommet Renter til af de Effekter, som i sin Tid henlagdes dertil. Men Kravet i det kommende Finansaar til de forskellige Formaal vil være 3½ Mill. Kr., og til at tilfredsstille disse Krav vil man have en Kassebeholdning paa 1 Mill. Kr. og en Indtægt i Renter af Effekterne og i Rente og Afdrag af Laanene paa 2,150,000 Kr. omtrent, og man vil da være nødt til at sælge af Effekterne for 350,000 Kr. for at tilfredsstille de Krav, som allerede nu stilles til Stats-Laanefonden. Vi ere endda ikke sikrede imod, at der endnu i indeværende Finansaar ved vedtagne Love, f. Eks. ved Tillægsbevillingsloven, kan komme nye Krav, men jeg regner altsaa kun med, hvad der er ganske sikkert. Der vil da ved næste Finansaars Slutning være en Kassebeholdning paa 16,000 Kr. til at tilfredsstille de Krav, som komme, og som ere mindst lige saa store som i det kommende Finansaar, naar man tænker paa de nu bestaaende Love, hvoraf

de fleste oven i Købet gælde for en længere Aarrække, hvilket vil sige, at man i langt større Grad maa bortsælge af Fondens Effekter.

Det er selvfølgelig vanskeligt at gøre Budgettet op for de kommende Finansaar. Det er overhovedet vanskeligt for Staten at faa Budget og Regnskab til at stemme, men særlig er det vanskeligt her, hvor man ikke ved, hvordan Afdragene gaa ind. Dernæst er der hele Spørgsmaalet om Tillægslaan til Husmandsbrug, der skulde afdrages sammen med Hovedlaanene. Det gør Opstillingen af Budgettet vanskelig og giver ikke noget nøjagtigt Resultat. Det maa forstaaes saaledes, at det, jeg anfører, er en omtrentlig, dog ret vel begrundet Opstilling af Tal. Det vil da være saaledes, at naar vi kun regne med det, der i Øjeblikket er lovbestemt, vil hele Stats-Laanefondens Formue i Effekter være opspist 1919—20, alt vil til denne Tid være udlaant, altsaa omtrent 40 Mill. Kr., og da vil det være umuligt for Stats-Laanefonden at imødekomme de Krav, der sikkert ville melde sig. Thi hvorfor skulde de egentlig ophøre? Det er gaaet frem Aar for Aar, og selv om man kun regner med, hvad der i Øjeblikket fordres, vil det være umuligt for Stats-Laanefonden at imødekomme Fordringerne, og Staten maa da træde direkte til. Hvis vi gaa ud fra, at der i indeværende og kommende Finansaar kan stilles yderligere Krav til Stats-Laanefonden, vil der altsaa efter al Rimelighed om 7—8 Aar ikke længer være nogen Formue i Effekter i Stats-Laanefonden. Dette maa man ogsaa regne med, ogsaa det bidrager til at gøre vor økonomiske Stilling lidet gunstig. For hvorledes skal Statskassen efterhaanden kunne tilfredsstille de store Fordringer, her maatte rejses, til udmærkede Formaal ganske vist, men Formaal, som gør Staten mere og mere til en stor Laanebank, der skal tilfredsstille mange forskelligartede Institutioner.

Om et af disse Formaal vilde jeg gerne sige nogle Ord. Ifølge Lov af 5. Marts 1909 om Laan til at bygge Arbejderboliger for skal der dertil gives 400,000 Kr. aarlig. Der er allerede disponeret over disse for indeværende Finansaar af tidligere Finansministre, endvidere er der disponeret over 360,000 Kr. for næste Finansaar, 1910—11, ogsaa af tidligere Finansministre. Der er altsaa kun 40,000 Kr. tilbage for næste Aar, og for Aaret 1911—12 er der tidligere disponeret over 340,000 Kr., saa der bliver kun 60,000 Kr. tilbage for det Aar. Endvidere er der for alle Aarene indtil 1914 disponeret over 38,000 Kr. hvert Aar